

Ομιλία Μητροπολίτου Ειρηναίου Εσπερινό ΕΠΑΛ Φλώρινας, 20
Φεβρουαρίου 2026

Θέμα: Οικογένεια, μόρφωση και ελπίδα στον δρόμο του Εσπερινού ΕΠΑΛ.

Αγαπητοί μου,

Απόψε δεν βρισκόμαστε απλώς σε ένα σχολείο. Βρισκόμαστε σε έναν χώρο όπου κάθε απόγευμα γεννιέται μια ανθρώπινη ιστορία σιωπηλή αλλά βαθιά, μια ιστορία κόπου, αντοχής, υπομονής και ελπίδας. Εδώ, μέσα σε αυτές τις αίθουσες, άνθρωποι κάθε ηλικίας και κάθε διαδρομής ζωής συναντιούνται όχι για να περάσουν απλώς την ώρα τους, αλλά για να αλλάξουν τη ζωή τους. Το Εσπερινό ΕΠΑΛ Φλώρινας είναι ένας τόπος όπου οι άνθρωποι ξαναμαθαίνουν να πιστεύουν στον εαυτό τους, να εμπιστεύονται τις δυνάμεις τους και να ανοίγουν δρόμο προς το αύριο, ακόμη κι όταν το χθες ήταν δύσκολο και το σήμερα βαρύ.

Το Εσπερινό ΕΠΑΛ Φλώρινας δεν είναι ένα συνηθισμένο σχολείο. Είναι το σχολείο, εκείνων που δεν παραιτήθηκαν όταν η ζωή τους δοκίμασε, που δεν εγκατέλειψαν όταν οι συνθήκες στένεψαν, που δεν λύγισαν όταν οι αντοχές τους εξαντλήθηκαν. Είναι το σχολείο ανθρώπων που κουράστηκαν, πόνεσαν, αμφέβαλαν, αλλά σηκώθηκαν ξανά και είπαν «θα συνεχίσω». Εδώ συναντά κανείς πρόσωπα που κουβαλούν εμπειρίες, ευθύνες, οικογένειες, βάρη, αλλά και όνειρα. Και αυτός ο συνδυασμός κάνει αυτό το σχολείο μοναδικό, γιατί εδώ δεν εκπαιδεύονται μόνο μαθητές, αλλά διαμορφώνονται χαρακτήρες, χτίζονται ψυχές και καλλιεργείται η ελπίδα.

Με ιδιαίτερη χαρά βρίσκομαι απόψε ανάμεσά σας σε αυτόν τον χώρο αγώνα και αξιοπρέπειας. Θέλω από καρδιάς να ευχαριστήσω τον διευθυντή και το εκπαιδευτικό προσωπικό του σχολείου για την αφοσίωση, την υπομονή και το ήθος με το οποίο διακονούν την παιδεία και τον άνθρωπο¹. Καθημερινά δεν προσφέρουν απλώς γνώσεις, αλλά προσφέρουν στήριγμα, κατανόηση και προοπτική ζωής. Εδώ θέλω να ευχαριστήσω όλους εσάς τους μαθητές που βρίσκεστε σήμερα εδώ και με την παρουσία σας γεμίζετε αυτόν τον χώρο με νόημα, ελπίδα και προσμονή για το αύριο.

Για μένα προσωπικά, κάθε τέτοια συνάντηση δεν είναι απλώς ένα καθήκον. Είναι ευλογία. Είναι χαρά και τιμή να συναντώ ανθρώπους που δεν διάλεξαν τον εύκολο δρόμο της παραίτησης, αλλά τον δύσκολο δρόμο της προσπάθειας και της προόδου. Σε τέτοιους χώρους, όπως αυτός, αισθάνεται κανείς ότι χτυπά δυνατά η καρδιά της κοινωνίας μας, γιατί εδώ ο άνθρωπος αγωνίζεται, μορφώνεται και ελπίζει.

Το θέμα της ομιλίας μας είναι: "Οικογένεια, μόρφωση και ελπίδα στον δρόμο του Εσπερινού ΕΠΑΛ". Εδώ λοιπόν, δεν συναντιούνται απλώς μαθητές και βιβλία, αλλά οικογένειες που στηρίζουν, άνθρωποι που αντέχουν και καρδιές που ελπίζουν. Στη σημερινή μας ομιλία θα κινηθούμε σε δύο μεγάλους άξονες. Πρώτον, τη μόρφωση ως καρπό αντοχής, οικογενειακής ανοχής και προσωπικής απόφασης. Και δεύτερον, την ελπίδα που γεννιέται μέσα από αυτόν τον δρόμο και μεταμορφώνει τη ζωή. Ας περάσουμε στο πρώτο θέμα της προσεγγίσεώς μας.

Η μόρφωση στο Εσπερινό ΕΠΑΛ δεν είναι θεωρία, αλλά βίωμα. Είναι μια όμορφη εικόνα. Ο άνθρωπος που εργάζεται όλη την ημέρα και το βράδυ κάθετα στο θρανίο, γιατί κάποιος στο σπίτι του πιστεύει ακόμη σε αυτόν². Πίσω από κάθε μαθητή υπάρχει μια οικογένεια που στηρίζει αθόρυβα, που στερείται, που υπομένει, που αντέχει, που δείχνει ανοχή όταν όλα δοκιμάζονται. Η επιστήμη αυτό το επιβεβαιώνει. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καταγράφει ότι οι ενήλικοι μαθητές με σταθερή οικογενειακή υποστήριξη παρουσιάζουν σημαντικά υψηλότερη επιμονή στις σπουδές και καλύτερη ψυχική ανθεκτικότητα³. Το ίδιο συμπέρασμα καταθέτει και ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, σύμφωνα με τον οποίο η οικογενειακή ενθάρρυνση ενισχύει την αυτοεκτίμηση, τη σχολική απόδοση και τη σταθερότητα ζωής⁴.

Αυτή η οικογενειακή ανοχή δεν είναι αυτονόητη. Είναι ένα σημαντικό επίτευγμα. Είναι έργο καθημερινό. Είναι η μάνα που περιμένει, ο πατέρας που υπομένει, τα παιδιά που καταλαβαίνουν, τα πρόσωπα που θυσιάζουν χρόνο, άνεση και ησυχία για να μη χαθεί το όνειρο της μόρφωσης. Σε αυτή την καθημερινή σιωπηλή προσφορά κρύβεται μια από τις μεγαλύτερες μορφές αγάπης.

Αυτή η αλήθεια συναντάται πλήρως και στην πνευματική μας παράδοση, στα κείμενα των Αγίων Πατέρων της Εκκλησίας μας. Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος διδάσκει ότι η παιδεία δεν είναι μόνο γνώση, αλλά διαμόρφωση ψυχής⁵. Ο Μέγας Βασίλειος υπογραμμίζει ότι η αληθινή μόρφωση μεταμορφώνει όλη τη ζωή του ανθρώπου⁶. Εδώ στο Εσπερινό ΕΠΑΛ, η μόρφωση δεν αλλάζει μόνο το επάγγελμα, αλλά ολόκληρο τον άνθρωπο.

Η μόρφωση δεν είναι απλώς κατάκτηση γνώσεων. Είναι μια εσωτερική πορεία ωρίμανσης. Είναι ο τρόπος με τον οποίο ο άνθρωπος μαθαίνει να σκέφτεται, να κρίνει, να επιλέγει, να σέβεται, να συνεργάζεται, να ελπίζει. Και αυτή η πορεία δεν καλλιεργείται μόνο στα βιβλία, αλλά μέσα στη ζωή, μέσα στην οικογένεια, μέσα στον καθημερινό αγώνα. Όταν το παιδί, ο νέος ή ο ενήλικος μαθητής βλέπει στο σπίτι του υπομονή, στήριξη, κατανόηση και πίστη, τότε η μόρφωση ριζώνει βαθιά και γίνεται τρόπος ζωής. Γι' αυτό και το σχολείο αυτό δεν μορφώνει απλώς επαγγελματίες. Μορφώνει ανθρώπους με κρίση, ήθος και εσωτερική δύναμη. Ανθρώπους που έμαθαν να παλεύουν τίμια, να σέβονται τον κόπο, να τιμούν την ευθύνη και να συνεχίζουν ακόμη κι όταν όλα φαίνονται βαριά.

Ας προχωρήσουμε τώρα στο δεύτερο σημείο της ομιλίας μας. Η ελπίδα δεν είναι συναίσθημα, αλλά απόφαση. Είναι η απόφαση του ανθρώπου να μη σταματήσει, να μην παραδοθεί, να συνεχίσει. Η οικογένεια σε αυτόν τον δρόμο γίνεται καταφύγιο και φως. Είναι εκείνοι που λένε «συνέχισε» όταν όλα μέσα σου φωνάζουν «σταμάτα». Η Παγκόσμια Έκθεση της UNESCO για τη Μάθηση Ενηλίκων επιβεβαιώνει ότι οι ενήλικοι μαθητές που νιώθουν κοινωνική και οικογενειακή υποστήριξη παρουσιάζουν υψηλότερα επίπεδα ελπίδας, ανθεκτικότητας και ικανοποίησης από τη ζωή⁷.

Η ελπίδα που γεννιέται από τη μόρφωση δεν αφορά μόνο τον μαθητή. Αφορά το σπίτι του, τα παιδιά του, την κοινωνία ολόκληρη. Κάθε άνθρωπος που σηκώνεται και συνεχίζει γίνεται αθόρυβος δάσκαλος ελπίδας για τους γύρω του. Και κάθε οικογένεια που αντέχει γίνεται σχολείο ζωής για μια ολόκληρη κοινωνία. Η ελπίδα αυτή δεν είναι ουτοπία. Είναι πράξη. Είναι το ξύπνημα κάθε πρωί με την απόφαση να μη σταματήσω. Είναι το άνοιγμα του

βιβλίου το βράδυ ενώ τα μάτια κλείνουν. Είναι η σιωπηλή προσευχή της μάνας, το κουράγιο του πατέρα, η υπομονή των παιδιών. Είναι η ελπίδα που περπατάει στα πόδια των ανθρώπων και τους κρατά όρθιους.

Και αυτή η ελπίδα δεν γεννιέται σε εύκολους καιρούς. Γεννιέται όταν όλα δοκιμάζονται. Όταν η κοινωνία πιέζει, όταν η οικονομία δυσκολεύει, όταν η ψυχή κουράζεται. Τότε ακριβώς, μέσα σε αυτές τις δυσκολίες, η ελπίδα γίνεται πιο καθαρή, πιο δυνατή, πιο αληθινή.

Και ας το πούμε καθαρά. Η ελπίδα δεν έρχεται όταν όλα πάνε καλά. Η ελπίδα γεννιέται όταν όλα φαίνονται δύσκολα και ο άνθρωπος επιμένει. Όταν το σώμα κουράζεται, αλλά η ψυχή δεν παραιτείται. Όταν ο άνθρωπος σκύβει το κεφάλι στο βιβλίο, ενώ η ζωή του φωνάζει να τα παρατήσει. Εκεί γεννιέται η αληθινή ελπίδα. Και αυτή την ελπίδα τη βλέπουμε κάθε απόγευμα στα μάτια των μαθητών του Εσπερινού ΕΠΑΛ.

Η οικογένεια σε αυτή τη μάχη δεν είναι θεατής. Είναι συμπαραστάτης, φρουρός, λιμάνι. Είναι εκείνη που σηκώνει τον άνθρωπο όταν λυγίζει. Που του θυμίζει ποιος είναι όταν ξεχνά. Που τον κρατά όρθιο όταν όλα γύρω του σωριάζονται. Και αυτός ο ρόλος της οικογένειας δεν γράφεται σε κανένα βιβλίο, αλλά γράφεται στις ζωές των ανθρώπων. Γιατί όταν η οικογένεια αντέχει, τότε αντέχει και ο άνθρωπος.

Και επιτρέψτε μου να κλείσω με μια ανθρώπινη ιστορία. Πριν από λίγα χρόνια, ένας εργαζόμενος πατέρας, κουρασμένος από τη δουλειά, ερχόταν κάθε βράδυ σε αυτό το σχολείο. Η σύζυγός του τον περίμενε στο σπίτι και του έλεγε «συνέχισε». Όταν κουραζόταν, του έλεγε «λίγο ακόμη». Όταν απογοητευόταν, του έλεγε «θα τα καταφέρεις». Σήμερα εργάζεται σε σταθερή θέση και τα παιδιά του μιλούν με περηφάνια για εκείνον. Η μόρφωση του ενός έγινε ελπίδα για όλους.

Υπάρχουν δεκάδες τέτοιες ιστορίες. Άνθρωποι που δεν θα είχαν αντέξει αν δεν υπήρχε μια οικογένεια να κρατά το χέρι τους. Αυτή είναι η αληθινή επιτυχία του Εσπερινού ΕΠΑΛ. Όχι μόνο τίτλοι, αλλά ζωές που σώθηκαν από την παραίτηση, οικογένειες που νίκησαν την απελπισία με την υπομονή.

Αγαπητοί μου ας θυμόμαστε,
στο Εσπερινό ΕΠΑΛ Φλώρινας δεν σπουδάζουν μόνο μαθητές,
σπουδάζουν οικογένειες,
και εκεί γεννιέται η ελπίδα μιας ολόκληρης κοινωνίας.

Σας ευχαριστώ!

Παραπομπές:

1 Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Η Εκπαίδευση και Κατάρτιση Ενηλίκων στην Ευρώπη, 2021

2 Coleman J., Foundations of Social Theory, Harvard University Press

3 Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Adult Education and Training in Europe, 2021

4 Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης, Education at a Glance, 2020

5 Ιωάννης Χρυσόστομος, Ομιλίες περί παιδείας, PG 63

6 Βασίλειος Μέγας, Προς τους νέους, PG 31

7 UNESCO, Global Report on Adult Learning and Education, 2022